

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ง
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	10
วัตถุประสงค์การวิจัย	10
สมมุติฐานการวิจัย	11
ขอบเขตการศึกษา	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	16
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
ทฤษฎีและแนวการจัดการเรียนการสอนปฐมวัย	18
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546	25
ความหมายและความสำคัญของคุณภาพการศึกษา	102
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	107
การบริหารแบบมีส่วนร่วม	129
รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย	146

หัวข้อ	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	167
งานวิจัยในประเทศ	167
งานวิจัยต่างประเทศ	173
กรอบแนวคิดในงานวิจัย	176
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	179
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	179
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	183
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	184
การหาคุณภาพของเครื่องมือ	185
การเก็บรวบรวมข้อมูล	187
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	188
การวิเคราะห์ข้อมูล	188
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	190
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย	190
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาที่ทำการสอนระดับปฐมวัย และมีพัฒนาการด้านสติปัญญาที่มีประสิทธิภาพ	191
ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญา ของเด็กปฐมวัย	215
ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย และผลการประเมิน พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย	239
การทดสอบสมมุติฐาน	246
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	252
สรุปผลการวิจัย	254
อภิปรายผล	272
ข้อเสนอแนะ	299

หัวเรื่อง	หน้า
บรรณานุกรม	302
ภาคผนวก	316
ภาคผนวก ก แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นและสภาพดำเนินงานของ โรงเรียนที่ทำการสอนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผล	317
ภาคผนวก ข แบบบันทึกการสนทนากลุ่มและการระดมสมอง	322
ภาคผนวก ค แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญต่อร่างรูปแบบ การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญา ของเด็กปฐมวัย	324
ภาคผนวก ง แบบคัดเลือกโครงการตามยุทธศาสตร์การพัฒนา	328
ภาคผนวก จ แบบประเมินความสำคัญและความสอดคล้องของ รูปแบบ การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา เพื่อพัฒนาด้านสติปัญญา ของเด็กปฐมวัย	333
ภาคผนวก ฉ แบบประเมินสมรรถนะผู้เข้าอบรมก่อนและหลังการใช้รูปแบบ การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของ เด็กปฐมวัย	337
ภาคผนวก ช แบบประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา ด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย	339
ภาคผนวก ซ แบบประเมินผลการพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย	344
ภาคผนวก ฌ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	347
ภาคผนวก ฎ หนังสือขอความอนุเคราะห์	349
ภาคผนวก ฏ ภาพถ่าย	352
ประวัติผู้วิจัย	360

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานตัวบ่งชี้และสภาพพึงประสงค์ตาม หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 กับ การจัดการสอนแบบมอนเตสซอรี	77
2	ตัวบ่งชี้ 2 รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย	77
3	มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กันตัว บ่งชี้ที่ 1 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วและทรงตัวได้ดี	78
4	ตัวบ่งชี้ที่ 2 ใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว	80
5	มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข ตัวบ่งชี้ 1 แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์	81
6	ตัวบ่งชี้ 2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	82
7	มาตรฐานที่ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบ	84
8	ตัวบ่งชี้ที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริตและยอมรับความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น ...	84
9	ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความเมตตากรุณาและช่วยเหลือแบ่งปัน	85
10	ตัวบ่งชี้ที่ 4 รู้จักประหยัด	86
11	มาตรฐานที่ 5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว ตัวบ่งชี้ 1 สนใจและมีความสุขกับศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	86
12	ตัวบ่งชี้ 2 แสดงออกทางด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ทางจินตนาการ	87
13	ตัวบ่งชี้ 3 รักการออกกำลังกาย	88
14	มาตรฐานที่ 6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย ตัวบ่งชี้ 1 ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง	89
15	มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย ตัวบ่งชี้ 1 ดูแลรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	90

16	ตัวบ่งชี้ 2 มีสัมมาคารวะและมารยาทตามวัฒนธรรมไทย	91
17	มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตัวบ่งชี้ 1 เล่นและทำงานกับผู้อื่นได้	92
18	ตัวบ่งชี้ 2 ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	93
19	มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย ตัวบ่งชี้ 1 การสนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ	94
20	ตัวบ่งชี้ 2 อ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์	95
21	มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัยตัวบ่งชี้ 1 มีความคิดรวบยอดในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ	96
22	ตัวบ่งชี้ 2 แก้ปัญหาในการเล่นหรือทำกิจกรรมต่างๆ	97
23	มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้ 1 ทำงานศิลปะตามความคิดของตนเอง	97
24	ตัวบ่งชี้ 2 แสดงท่าทางตามความคิดของตนเอง	98
25	ตัวบ่งชี้ 3 เล่าเรื่องราวหรือนิทานตามความคิดของตนเอง	99
26	มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ตัวบ่งชี้ 1 สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว	99
27	ตัวบ่งชี้ 2 แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการหลากหลาย	101
28	ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหาร	209
29	ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนาครูผู้สอน	210
30	ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตร	211
31	ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้	212

32	ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้าน ผู้ปกครอง	213
33	ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านสื่อ และแหล่งเรียนรู้	214
34	ผลการศึกษาสภาพและวิเคราะห์การดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพด้าน สติปัญญาของ โรงเรียนที่เปิดทำการเรียนสอนระดับปฐมวัย	216
35	ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมองของผู้เกี่ยวข้อง	215
36	ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การบริหาร	223
37	ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ ด้านการพัฒนาครู สังเคราะห์เป็นกลยุทธ์ และกำหนดโครงการ ในแผนปฏิบัติการ	224
38	ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ ด้านการพัฒนาหลักสูตร สังเคราะห์เป็นกลยุทธ์ และกำหนดโครงการ ในแผนปฏิบัติการ	225
39	ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ สังเคราะห์เป็นกลยุทธ์ และกำหนดโครงการ ในแผนปฏิบัติการ	226
40	ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ สังเคราะห์เป็นกลยุทธ์ และกำหนดโครงการ ในแผนปฏิบัติการ	227
41	ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ การพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้	228
42	สรุปรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็ก ปฐมวัย	229
43	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญต่อกิจกรรม และเนื้อหาใน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย” ด้านการบริหาร	230

44	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อกิจกรรมและเนื้อหาใน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา สติปัญญาของเด็กปฐมวัย” ด้านการพัฒนาครู	231
45	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อกิจกรรมและเนื้อหาใน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา สติปัญญาของเด็กปฐมวัย” ด้านพัฒนาหลักสูตร	232
46	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อกิจกรรม และเนื้อหาใน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา สติปัญญาของเด็กปฐมวัย” ด้านพัฒนาการเรียนรู้อ	233
47	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อกิจกรรมและเนื้อหาใน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา สติปัญญาของเด็กปฐมวัย” ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	234
48	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อกิจกรรมและเนื้อหาใน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา สติปัญญาของเด็กปฐมวัย” ด้านพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้	235
49	ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง รับการอบรมชี้แจง รูปแบบการบริหาร สถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัย	239
50	ตารางอบรมวันที่ 15 พฤศจิกายน 2554	240
51	ตารางอบรมวันที่ 16 พฤศจิกายน 2554	241
52	ประเมินผลสมรรถนะของผู้เข้าร่วมอบรม “รูปแบบการบริหาร สถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัย”	242
53	ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพัฒนา สติปัญญาของเด็กปฐมวัย	243
54	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินพัฒนาการนักเรียนก่อน การใช้รูปแบบ	244
55	ค่าความโค้ง และค่าความเบ้ ของข้อมูลพัฒนาการนักเรียนก่อนการใช้ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย..	245

56	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพัฒนาการด้านสติปัญญาของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการทดสอบแบบ Multivariate Tests	246
57	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินพัฒนาการนักเรียนหลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย	247
58	ค่าความโค้ง และค่าความเบ้ ของข้อมูลพัฒนาการนักเรียนหลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ..	248
59	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพัฒนาการด้านสติปัญญาทั้ง 4 ด้านของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการทดสอบแบบ Multivariate Tests	248
60	ผลการทดสอบเปรียบเทียบทีละตัวแปร (Univariate Test)	249
61	การเปรียบเทียบสรุปผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท กับ โรงเรียนโนนพะยอมพิทยไพศาล หลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย	250

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การคิดแบบวงจรป้อนกลับ	148
2	องค์ประกอบของกระบวนการคิดเชิงระบบในสถานศึกษา	152
3	กระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	155
4	กรอบแนวคิดในระบบการขับเคลื่อนการคิดเชิงระบบ	157
5	กระบวนการกำหนดเป้าหมายผลผลิตหลัก	158
6	ลักษณะของหน่วยระบบในการทำงาน	159
7	การพัฒนาเชิงระบบ	160
8	กระบวนการจัดทำโครงการ	161
9	รูปแบบระบบที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิดข้อมูลป้อนกลับ จากสภาพแวดล้อม	164
10	รูปแบบการบริหารงาน โดยนำความคิดเชิงระบบมาประยุกต์ใช้งาน ..	165
11	กรอบแนวคิดในการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา ด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย	178
12	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	182
13	รูปแบบการบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาทางด้านบริหาร	238
14	รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของ เด็กปฐมวัย	251